

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE CHIMIE TÂRGOVIȘTE, 19-24 aprilie 2017 Ediția a I-a

Proba practică Clasa a IX-a

Subiectul I

(50 de puncte)

Az 1-11 anyagok azonosítása

A. Az asztalon található, 1 – 4-ig számozott csepegtetőüvegekben a következő anyagok vizes oldatai találhatóak: HCl, H₂SO₄, NaOH, illetve Ba(OH)₂.

Az 1 – 4 csepegtetőüvegekben levő oldatokat és az asztalon levő timolftalein-oldatot használva azonosítsátok a négy csepegtetőüvegben található anyagokat a köztük lejátszódó reakciók alapján.

Írjátok be az azonosítás eredményét a vizsgalapon levő 1. Táblázatba.
Indokold meg az 1-4 anyagok azonosítási műveleteinek sorrendjét.

B. A munkaasztalon levő állványban/pohárban hét számozott kémcső van. Az 5 – 11 számokkal ellátott kémcsőben a következő anyagok vizes oldatai találhatóak: Na₂SO₄, Na₂CO₃, BaCl₂, MnSO₄, Al₂(SO₄)₃, Pb(CH₃COO)₂, KCl.

Azonosítsd az 5 -11 kémcsővekben levő anyagokat az 1 – 4 csepegtetőüvegekben levő oldatok segítségével.

Írjátok be a kapott eredményeket a vizsgalapon levő 2. Táblázatba, a megfelelő sorok és oszlopok kereszteződésében levő rekeszekbe beírva a következőket:

- a keletkezett anyag vegyi képletét, „↓” jellel jelölve egy csapadék keletkezését és adjátok meg a színét; ha nem csapadék keletkezik, hanem egy komplex, vagy egy másfajta vegyület, amely az oldat színének változását okozhatja, adjátok meg a színváltozást;
- jelöld „x”-el, ha az elvégzett reakciók során nem történik semmilyen változás;
- ha a csapadék reagensfőlslegben oldható, írjátok fel a keletkező anyag képletét, míg ha a csapadék oldhatatlan, jegyezd be ezt a táblázatba.

Írjátok fel a 3. Táblázat követelményeinek megfelelő reakciókat a vizsgalagra.

A HCl și H₃PO₄ tartalom meghatározása

1. A munkaasztalon levő mérőlombikban HCl și H₃PO₄ keverékét tartalmazó minta van. Töltsétek fel desztillált vízzel a jelig. Így az 1. oldat keletkezik.

2. Az (1) oldatból tölts 10 mL-t egy Erlenmeyer-lombikba. Hígítsd fel desztillált vízzel, keverd el, adagolj hozzá 3 – 4 csepp metilnarancs oldatot és titrálj ~ 0,1N, F=1,0875 korrekciós faktorral rendelkező NaOH oldattal, míg sárga színe lesz. Ebben a lépésben V₁ mL NaOH oldat fogy a titrálás során.

3. Az (1) oldatból tölts 10 mL-t egy Erlenmeyer-lombikba. Hígítsd fel desztillált vízzel, keverd el, adagolj hozzá 3 – 4 csepp timolftalein oldatot és titrálj ~ 0,1N, F=1,0875 korrekciós faktorral rendelkező NaOH oldattal, míg kék színe lesz. Ebben a lépésben V₂ mL NaOH oldat fogy a titrálás során.

4. Ismételd meg a (2) și (3) pontoknál leírt azonosításokat.

5. Jegyezd le a vizsgalagra (4.táblázat) a V₁ és V₂ térfogatokat az elvégzett azonosítások esetében, illetve minden esetben az átlagértéket is.

6. Írjátok le azonosítások során mindegyik indikátor esetében a lejátszódott reakciók egyenleteit (4.táblázat)

7. Határozzátok meg az analízisnek alávetett 10 mL mintában levő HCl és H₃PO₄ grammban kifejezett tömegét és adjátok meg a számításnál felhasznált összefüggéseket (4.táblázat)

8. Határozzátok meg az (1) oldatban levő HCl és H₃PO₄ moláris koncentrációját, és adjátok meg a számításnál felhasznált összefüggéseket (4.táblázat)

Adottak: $M_{HCl} = 36,5 \text{ g / mol}$
 $M_{H_3PO_4} = 98 \text{ g / mol}$

A foszforsavra vonatkozóan $K_{a1} = 7,1 \times 10^{-3}$, $K_{a2} = 6,3 \times 10^{-8}$, $K_{a3} = 4,8 \times 10^{-13}$

Metilnarancs átcsapási tartománya 3,1 - 4,4 (piros - sárga)

Timolftalein átcsapási tartománya 9,3–10,5 (színtelen - kék)

Notă: Timp de lucru 3 ore.

Subiecte elaborate de:

Prof. Dr. ION ION, Universitatea, Politehnica din București
Prof. Daniela TUDOR, C.N. Mihai Viteazul, București
Prof. Laura MOȘTEANU, C.N. Ion Minulescu, Slatina
Prof. Doina Elena GOSAV, Liceul Teoretic Mihail Kogălniceanu, Vaslui
Prof. Dorina DINCĂ, C.N.I, Matei Basarab, Râmnicu Vâlcea

Comisia Centrală a Olimpiadei

Naționale de Chimie

Vă urează

Succes!

1 Táblázat. Az (1-4) azonosítás eredményei:

Csepegtetőüveg száma	1	2	3	4
Azonosított anyag				

2 Táblázat. Az (5 -11) azonosítás eredményei:

Minta száma	5	6	7	8	9	10	11
Reagens							
1							
2							
3							
4							
Azonosított anyag (vegyi képlet)							

3 Táblázat

Az 1- 4 üvegecskékben és az 5 -11 kémcsövekben levő anyagok között lejátszódó reakciók egyenletei	Reakcióegyenletek
(1) + (6)	
(1) + (5)	
(1)+(10)	
(1)+(11)	
(2)+(11)	
(3)+(11)	
(4)+(11)	

4 Táblázat

A HCl és H ₃ PO ₄ tartalom meghatározásának reakcióegyenletei, metilnarancs jelenlétében végzett titrálás esetében:		
A HCl és H ₃ PO ₄ tartalom meghatározásának reakcióegyenletei, timolftalein jelenlétében végzett titrálás esetében:		
	V_{NaOH}	
	V_1	V_2
1 Titrálás		
2 Titrálás		
Átlagértékek		
HCl és H ₃ PO ₄ tömegeinek meghatározása		
HCl és H ₃ PO ₄ moláris koncentrációjának meghatározása az 1 oldatban		